Nr. 2 (4) GOTÓW!

OKÓLNIK
ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ POLSKIEJ MŁODZIEŻY

TARNÓW, dnia 1 kwietnia 1924 roku.
Redakcja i administracja: Tarnów, Chyszowska 5.

BÓG i OJCZYZNA!

1. Na Zjazd delegatów! Czekamy! Bywajcie!

Zapowiedziany w poprzednim Okólniku I. Zjazd delegatów stowarzyszeń młodzieży naszego Związku odbędzie się w pierwszy dzień po Świętach Wielkanocnych, 22 kwietnia, we wtorek, w Tarnowie, w sali „Gwiazda" o godz. 10.

Na Zjazd ten, pierwszy w życiu naszego Związku przybędą delegaci wszystkich 200 stowarzyszeń, którymi to delegatami są: z urzędu Patron i wybrany na zebraniu delegat-druh (zwyczajnie prezes). Przybyć więc mogą obydwaj delegaci a przynajmniej jeden z nich. Delegat-druh ma mieć legitymację, napisaną, a potwierdzoną przez Patrona; bez okazania tej legitymacji u wejścia do sali, udziału w Zjeździe brać nie będzie. Dobrze by było, by delegaci przybyli udekorowani odznakami Stow. — i w stroju ludowym, (góralski, krakowski).

Stowarzyszenie, wysyłające delegata opłaca mu koszta podróży oraz przygotuje mu wnioski i życzenia, jakie ma przedstawić delegat na Zjeździe. Od wczesnego rana będą oczekiwać na dworcu kolej. Gości druhowie stowarzyszenia tarnowskiego.

Za punkt honoru uważać sobie powinno każde stowarzyszenie przysłać delegata! Zatem czekamy!

PROGRAM ZJAZDU:

1) O 10 godz. Zagajenie, oraz przemówienie powitalne Gości.
2) Referat: Sprawozdanie roczne z działalności Związku i stowarzyszeń — ks. Serketarz jener.
3) Referat: Obowiązki społeczno-obywatelskie stowarzyszeń — p. Stanisław Gołąb z Lublina.
4) Dyskusja.
5) Instrukcje: A) Nasze niedomagania —
B) Znaczenie Zarządu.

Wnioski — Rezolucje-

Po południu:

O 3 godz. Zjazd Kursistów z Biedruska.
1) Referat o wychowaniu fiz. — p. por. Żarek.
2) Organizacja sportu na okres letni — ks. Sekretarz jen.

Stowarzyszenie zgłasza delegatów do 15 kwietnia!

Nr. 2.

OKÓLNIK
ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ POLSKIEJ MŁODZIEŻY MĘSKIEJ

TARNÓW, (Chyszowska 5), 1 lutego 1924.

BÓG i OJCZYZNA!

I. Z życia stowarzyszeń.

P. Bóg błogosławi naszej pracy. Rozkołysały się szerokie fale stowarzyszeń młodzieży. Co tydzień nadchodzą nowe zgłoszenia, w dawnych zaś bije życie gorącem, szlachetnem tętnem.

Powstały nowe stowarzyszenia w **Dąbiu** ad Zassów, **Miechowiczkach małych ad Wietrzychowice i Mogilnie,** zaś ożywiły się i pięknie zaczynają pracować stowarzyszenia w **Szczucinie, Odporyszowie i w Rzędzinie.**

Nowe zastępy gorąco witamy, starszych wiarusów prosimy, aby wytrwali w gorliwości i nadrobili straty, przez drzemkę poniesione. Bywajcie wszyscy!

Hej! Ramię do ramienia! Wspólnymi łańcuchy
Opaszmy ziemskie kolisko!
Zestrzelmy myśli w jedno ognisko,
I jedno ognisko duchy!... (Mickiewicz)

Ks. sekretarz jen. odwiedził w miesiącu grudniu stowarzyszenia w **Maniowie, Zabrniu, Szczucinie, Oleśnie i Ćwikowie.** Zauważył w tych stowarzyszeniach wzmaganie się szlachetne życia młodego z trudnościami, zapał trwały tak u Zarządu, jak i członków wszystkich. Dalej i dalej w pracy! Zewsząd dochodzą wiadomości o życiu w stowarzyszeniach, o uroczystościach ku czci św. Stanisława Kostki i rekolekcjach, urządzanych dla młodzieży. Niesposób wszystkich korespondencji notować.

Stow. w Zagorzycach przystąpiło w uroczystościach św. Stanisława Kostki do Komunji — wzięło udział w uroczystem nabożeństwie, a popołudniu urządziło wieczorek ku czci św. Patrona. W okresie Świąt Bożego Narodzenie urządziło „opłatek" urozmaicony śpiewami i deklamacjami.

Stow. w Gródku, odegrało Jasełka i urządziło również opłatek. Druhowie próbują sił w wygłaszaniu pogadanek na zebraniach. Pomaga bardzo p. organista.

Stow. w Oleśnie dziękuje wicesekr. okr. druhowi Kadzielawie za gorliwą pracę i pomoc w ożywieniu się stowarzyszenia. Zyskało ono 3 członków honorowych, założyło kółko gimnastyczne, oświatowe i amatorskie.

Stow. w Kolanowie ad Bochnia urządza w każdą niedzielę zebrania, a w styczniu odegrało Jasełka. Zasługa to ks. Patrona Bączewskiego i dzielnego druha prezesa.

Stow. w Mokrzysce rozwija się coraz pomyślniej, a obecnie liczy około 55 druhów czynnych. Urządza dla nich kursa dokształcające p.

2. Plan pracy w Stowarzyszeniach w II kwartale.

Miesiąc	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Uwagi
Program	1) Hymn: Patrz Kościuszko. 2) Przemówienie. 3) Deklamacja. 4) Obrazek sceniczny 5) Żywy obraz-Hymn.	1) Hymn. 2) Przemówienie. 3) Deklamacja. 4) Obrazek sceniczny. 5) Żywy obraz-Hymn.	1) Przemówienie. 2) Obrazek sceniczny „Perła ukryta". 3) Żywy obraz-Pieśń.	UWAGA 1. Materjały: do pieśni są w śpiewnikach XX. Misjonarzy, do deklamacji — w „Kwiatach i Kłosach", do przemówień — (Wiosna a młodzież) w Sekretarjacie, do przedstawień — w Sekretarjacie do nabycia. UWAGA 2. Raz na miesiąc odbywają posiedzenia Patronaty. Celem tych posiedzeń jest objęcie opieką stowarzyszenie w okresie letnim. Przed każdem zebraniem członków odbywać się ma posiedzenie Zarządu z ks. Patronem. Celem tego posiedzenia jest pogłębiać wiadomości organ. członków Zarządu, załatwiać sprawy administracyjne i wygotować program zebrania zwyczajnego.
Wieczornice	I. W rocznicę powstania Kościuszki.	II. W rocznicę 3 Maja	III. Kuczci św. Alojzego Gonzagi	
Urozmaicenie	Wybór delegata na Zjazd do Tarnowa. Przerobienie „Przyjaciela Młodzieży".	Deklamacje okolicznościowe. Sprawozdanie delegata ze Zjazdu.	Przerobienie gązetek: „Przyjaciela" i „Kierownika".	
Po odczytaniu protokołu pogadanka	Odczytywanie Okólnika, dyskusja. O powstaniu Kościuszki – dyskusja.	3 maja — dyskusja. Wiosna a młodzież	Organizacja ruchu sportowego, wycieczek i majówek. Czego nas uczą Żywoty Świętych młodzieńców?	
Po zagajeniu — PIEŚŃ	Pieśni specjalnych nie podajemy Dobre stowarzyszenie posiadać będzie zasób pieśni religijnych, hymnów i pieśni organiz., okolicznościowych i narodowych. Prócz tego każde stowarzyszenie powinno wciąż ćwiczyć pieśni nowe, aktualne.			

3. Sprawozdanie roczne ze stanu stowarzyszeń.

Na 200 stow. do dnia 15 marca zarejestrowanych możemy podać wiadomości o 165 stow.! Sporo stow. powstało dopiero w tym roku. Te nie są uwzględnione w obecnem sprawozdaniu.

Szkoda bardzo, że nie wszystkie stow. wypełniły dokładnie

dyr. Rogoziński, p. Wicepatron i nauczyciel Palusiński oraz p. naucz. Burbergerówna. Uczą się druhowie gramatyki, historji ojczystej, geografji ziem polskich oraz wiadomości z ogrodnictwa, sadownictwa i pszczelarstwa.

Obchodzono podniosłem nabożenstwem i wieczorkiem uroczystym św. Patrona nieb., podobnie jak i w całej parafji szczepanowskiej.

Stow. w Maniowie utrzymuje się mimo b. trudnych warunków dzięki gorliwości ks. Patrona Juszczyka i druhów: J. Dudy i Józefa Canta. Ojcowie druhów odnoszą się do stowarzyszenia życzliwie, inni wrogo lub obojętnie.

Stow. w Zabrniu zawdzięcza swój pomyślny rozwój obok niezmordowanej pracy ks. kan. Ligięzy, Patrona także prezesowi Romanowskiemu, Wojc. Szarkowi oraz Józefowi Sroce.

Bardzo ruchliwie zapowiada się nowe stow. w **Szczucinie,** powołane do życia przez ks. Patrona Chmiela. Zwłaszcza Zarząd dzielny z prezesem Grzesiakiem daje gwarancję, że wnet stanie w rzędzie najlepszych stowarzyszeń.

Stow. tarnowskie przy katedrze urzządziło Jasełka w sali Gwiazdy. Druhowie oklaskiwani przez liczną publiczność grali bardzo dobrze. Dochód czysty przyniósł 60 milj. Wspólny „opłatek" z ks. Patronem Rusinem, niezmordowanym przyjacielem młodzieży, urządzony w Sekretarjacie Związku, przeplatany kolendami, deklamacjami, zacieśnił jeszcze silniej węzły serdecznej przyjaźni wśród druhów i zagrzał ich do dalszej pracy.

Idziem w wielkie, święte boje,
Na okopy nowych dni,
W zorzach jutra nasze zbroje,
Wiosną jutra hymn nasz brzmi.

(Konopnicka).

---

2. Solidność w pracy.

W poprzednim punkcie z życia stowarzyszeń czytacie same prawie pochwały. Myślałby kto, że życie płynie bez cierpień, zawodów, że już my nasz cel: **wychowanie się katolickie, narodowe, kulturalne** osiągnęli. Tak nie jest. Obok stowarzyszeń bardzo solidnych, obok druhów bardzo zacnych, pobożnych, dobrych młodzieńców, trafiają się i stowarzyszenia leniwe, opieszałe, dzikie, a w nich znajdziecie chłopców złych, niekulturalnych, zepsutych, nawet i pijaków. Piszemy to z goryczą, ale piszemy, żeby tamtych pochwalić, a tych zawstydzić, a wszystkich podnieść do Boga, zachęcić do porzucenia błędów, a wytrwania w służbie Boga i Ojczyzny.

Z przykrością notujemy fakt, że jedno ze stowarzyszeń, nawet wcale dobrze się rozwijające, splamiło się przed jasełkami pijaństwem i awanturami!

Ot do czego prowadzi złe wychowanie, nieujarzmienie niskich instynktów, brak religijnych zasad!

rubryki formularza. Jest to luka, która nie pozwala ściśle podać pewnych wiadomości.

W każdym razie sprawozdanie to jest jakby świadectwem waszem, druhowie i popisem waszym publicznym! Wczytujcie się w każdą cyfrę, odnajdujcie siebie, swą pracę, rozważajcie i planujcie w myśl uwag, podanych w Okólniku.

Tabelka I. Według dekanatów jest stowarzyszeń:

L.	DEKANAT	ma	Stow.	w parafjach	w miejscowoś.	w tem żeńsk.	Z tych nieczyn.	Gdzie nieczynne:
1	bobowski	„	8	6	8	—	—	—
2	bocheński	„	10	9	10	—	—	—
3	brzeski	„	7	6	6	1	2	1 Jasień 2 Uszew
4	czchowski	„	5	5	5	—	—	—
5	dąbrowski	„	22	8	19	4	—	—
6	kolbuszowski	„	4	1	4	—		—
7	limanowski	„	3	3	3	—	—	—
8	łącki	„	5	5	5	—	3	1 Łącko 2 Przyszowa 3 Ochotnica gór.
9	mielecki	„	8	7	8	—	2	1 Borowa 2 Chorzelów
10	nowosądecki	„	12	6	12	—	1	1 Nawojowa
11	pilzneński	„	4	3	4	—	—	—
12	radłowski	„	11	9	10	1	—	—
13	radomyski	„	13	8	10	—	1	1 Ruda
14	ropczycki	„	6	3	4	3	2	1 Witkowice m. 2 Witkowice ż.
15	tarnowski	„	14	7	11	4	1	1 Łukowa
16	tuchowski	„	12	8	10	2	—	—
17	tymbarski	„	6	5	5	1	3	1 Mszana dolna 2 Olszówka 3 Szczyrzyc
18	starosądecki	„	4	4	4	—	2?	1 Barcice 2 Krynica?
19	wielopolski	„	4	3	3	1	1	1 Łączki ż.
20	wojnicki	„	7	5	5	—	—	—
	Razem	„	165	111	148	17	18	

Kto z was bez Boga buduje, kto chce pustkę i grzech w sercu przygłuszyć kieliszkiem i rozpustą, kto chce obijać się w stowarzyszeniu, żeby poza stowarzyszeniem lepiej mógł grzeszyć, jest nędznym i nie powinien zawadzać nam w pracy i plamić godności druha katolickiej i polskiej organizacji!

A do was, dobrzy, zacni druhowie — apel: miejcie oczy otwarte nie tolerujcie plugastwa w waszych szeregach, zdobądźcie się na czyn wielkoduszny i takim nie pozwólcie wśród was się panoszyć!

Do was, zacni Zarządowi — apel: pamiętacie, że wy sami: macie być światłością i solą w stowarzyszeniu, że każdy z was ma być ideałem młodzieńca pobożnego, czystego, roztropnego i gorliwego, że wy macie każdego znać, ducha dobrego szerzyć, błądzących nie ukrywać ale na drogę dobrą naprowadzać, z ks. Patronem się naradzać, ewentualnie niepoprawnych lub gorszycieli usuwać!

Do Was, P. T. Patronaty — apel: uwzględniajcie na pierwszem miejscu czynnik wychowawczy, obserwujcie bacznie młodzież, wszelkie wady wytykajcie, w pogadankach uwzględnijcie wady nurtujące w tej parafji, miejcie pilną baczność na treść przedstawień, próby i wykonanie, na całe zachowanie się stowarzyszonych druhów w sali, na ulicy, wieczorem, w kościele.

Tępcie takie kwiatuszki:

Wchodzi związkowiec do księdza i P. Boga nie pochwali: wobec starszego, a nawet wobec swego Patrona zapala papierosa i rzuca w jedną stronę zapałkę, a w drugą pluje. Siedzi na sali w czapie. Od spowiedzi św. wspólnej się wyłącza. Podczas sumy za pan brat z kawalerami najgorszej opinji pod kościołem wystawa. W kościele uważa, że ubliżyłby sobie, gdyby nie rozmawiał, zamiast podejść bliżej do P Boga, modlić się w kupieniu, gorąco. Na każdem weselu być musi, proszony czy nieproszony. Słyszy bluźnierstwa plugawe, plwanie na jego świętą wiarę, ale nie piśnie nawet słówkiem, nie odważy się zaprotestować, owszem tem gorliwiej potakiwał będzie, żeby się nie wydawało, że on jest katolikiem i członkiem katol. organizacji, lub że jest pobożnym. Ba, nawet i taki się znajdzie, który się wyprze swej organizacji, jakby jakiejś rzeczy złej, której się wstydzić powinien. Tępcie też takich gorliwców, którzy ani jednej książki nie przeczytali, ani jednej gazetki za cały boży rok nie mieli w rękach, ani na jedno zebranie na czas nie przyszli, ani z jednego zebrania nie korzystali.

Oto czego wam życzymy z Nowym Rokiem! Jak w ogrodzie na wiosnę, opatruje się sady, poszczególne drzewa, obcina się gałęzie, przecina, żeby słońce się dostało, bieli się, szczepi, zrzuca się ziemię, tak samo w stowarzyszeniu być musi. Musimy się znać, nasze wady, zalety, niepotrzebne graty z pośród nas poobcinać, wpuścić w nasze szeregi trzeba światła bożego, to jest dobrego, świeżego ducha religijnego i polskiego.

Weźmijmy się za ręce, obmyślajmy wszystkie środki, prujmy te przeciwności, swobodną a młodą piersią:

Choć burza huczy w koło nas,
do góry wznieśmy skroń!

Nie wliczamy stowarzyszeń, wyrosłych już w r. 1924. Razem z tamtymi dochodzą cyfry 200!

Jak widać z tabelki Nr. 1. najsilniej rozgałęziona jest organizacja w dek. dąbrowskim, następnie w tarnowskim, radomyskim, równorzędnie w tuchowskim i nowosądeckim. Najsłabiej przedstawiają się dekanaty kolbuszowski (1 parafja, Czarna) i tymbarski z łąckim (w obydwóch wielki procent stow. jest nieczynnych).

Notujemy z radością po raz pierwszy pojawienie się stowarzyszeń żeńskich. Jest ich 17, wszystkie pracują żywo, prowadzone zaś są przeważnie przez Siostry Służebniczki, w Tarnowie przez Siostry Urszulanki, gdzieindziej przez nauczycielki.

Tabelka 2. Powstały stowarzyszenia w latach:

L.	1912	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	Razem
2	1	1	6	8	21	4	8	15	53	39	7 wliczone jeszcze do 1923	165

Najstarsze jest stowarzyszenie w Olszynach. Powstało w roku 1912. Po niem idzie stow. Kąclowa ad Grybów 1915. Największy rozkwit wypada na lata 1922 i 1923. Tłómaczy się to wzmożeniem działalności Sekretarjatu i przeświadczeniem szerszych mas młodzieży o potrzebie organizacji. Bardzo żywotnie zapowiada się rok 1924.

Uderza nas żywy ruch w organizowaniu się w r. 1918. Było to właśnie po wydaniu (w W. Poście) Listu pasterskiego do młodzieży Najprz. ks. Biskupa.

Jedno na pewno z radością musimy stwierdzić. Praca nie upada, ale żywo idzie naprzód. Młodzież stowarzyszenia poczyna kochać i chce w nich odnaleźć szkołę życia.

Tabelka 3.

Jest w stowarzyszeniach: Odbyło się w stowarzysz.:

L.	protektorów	Patronów	wicepatronów	w tem wicepatronów świeckich	Zebrań zwyczajn. członków	Posiedzeń Patronatu	Posiedzeń Zarządu
3	42	89	69	62	2.025	184	632

Protektorami we wszystkich stowarzyszeniach są księża Proboszczowie. Nie wyklucza to jednak, aby świeccy nie mogli być protektorami stowarzyszeń. Patronami często byli i sami protektorzy (tam, gdzie jest jeden kapłan), chociaż mamy wielu patronów świeckich, nauczycieli. Natomiast ogromny procent wicepatronów stanowią świeccy (na 69 — 62), którymi są najliczniej nauczyciele, tu i ówdzie gospodarze, a także i druhowie starsi, weterani w sto-

Nie straszny dla nas burzy czas,
bo silną przecież mamy dłoń!

„O ile powiększycie i polepszycie dusze wasze,
o tyle polepszycie prawa wasze"!

(Mickiewicz).

---

3. Działalność Sekr. Okr.

Okręg brzeski. 4/XII odbyła się w **Brzesku konferencja** XX Patronów, pp. wicepatronów i prezesów stow. Przybyło gości 30. Referowali ks. prof. Opoka, Sekr. okr. i wicesekr. Góra. Wybrano Radę okr., do której weszli: ks. kan. Mazur, ks. Chmiel, ks.Rodak, ks. kan. Krzemieniecki, ks. kan. Bukowiec, p. dyr. Czernoch, p. Kaucki z Wokowic (dawny prezes), druh Szmulski, Chamielec, Kopeć, Wojnicki, Barwiołek, Koczwara, Rusin i Wróbel. Zebranie uchwaliło dwie rezolucje:

1. „Zebrani... uchwalają i wyrażają cześć i podziękowanie dla nauczycielstwa, które w stowarzyszeniach pracuje i proszą, by na swych zebraniach i w społecznej pracy pozaszkolnej Stowarzyszenia młodzieży katolickiej popierali."

2. „Zebrani... stwierdzają, że stow. kat. młodzieży są organizacjami kulturalno-oświatowemi, apolitycznemi, stojącemi na gruncie poszanowania władzy państwowej i mającemi na celu wychowanie młodzieży pozaszkolnej w duchu katol. i polskim z hasłem „Bóg i Ojczyzna". 16/XII odwiedził druh Góra stowarzyszenie w **Maszkienicach.** U druhów zwłaszcza młodych zauważył wielki zapał do pracy. Stow. uroczyście obchodziło święto Stanisława Kostki. Apelujemy do starszych młodzieńców, by nie dali zawstydzić się młodszym kolegom, ale raźnie zabrali się do pracy!"

Okręg dąbrowski uległ reorganizacji. Na sekretarza okręgowarzyszenia: w **Podegrodziu,** w St. Sączu, w **Świniarsku, w Chełmcu polskim, w Tęgoborzy** (cztery razy), **w Zbyszycach, Januszowej,** w **Piątkowej** i brał udział w pracy stowarzyszenia w **Nowym Sączu.** Sekr. okr. obmyślił bardzo szeroki plan pracy w powiecie na pierwsze półrocze. Zwłaszcza publicznie należy podnieść z wielkiem uznaniem szlachetną pracę i poświęcenie wicesekretarza Zdzisława Jeża.

Prosimy bardzo P. T. Księży, Proboszczów i Patronów, jakoteż Zarządy stow. aby ułatwiały pracę Sekr. okręgowemu.

3 okręg dąbrowski uległ reorganizacji. Na sekretarza okręgowego uproszono ks. Andrzeja Juszczyka ze Szczucina. Do pomocy zaś zgłosili się oprócz druha Kądzielawy z Olesna także druh Dojka z Cwikowa i druh Morawiec ze Świebodzina. 28/XII urządzili wspólnie wicesekretarze z ks. Juszczykiem konferencję — na której rozdzielono pracę między siebie. Nowych współpracowników witamy i prosimy o wielkoduszną pomoc.

Okręg bocheński ks. sekr. okr. Józef Gwiźdź donosi, że z okręgu tamtejszego rozwijają się stow. w Sobolowie, Łapczyny,

warzyszeniach. W stowarzyszeniach żeńskich stanowią Patronat już-to zakonnice, już to nauczycielki. Ks. Patron udziela jedynie opieki duchownej.

Mimo wszystko jeszcze myśl, wytworzenia przy każdem sto warzyszeniu zespołu ludzi dobrej woli, tz. patronatu, któryby otoczył wszechstronną opieką stowarzyszenie, ułatwiał mu rozwój, szerzył w parafji ideę stowarzyszeń — myśl ta jeszcze nie została dostatecznie zrozumianą, docenioną i w czyn wprowadzoną.

A przecież chyba każdy wie, jaką ogromną pomoc i gwarancję pomyślnego rozwoju zyskuje sobie stowarzyszenie przez utworzenie i należyte funkcjonowanie patronatu.

Ze szlachetną dumą czytamy, żeśmy w ciągu roku odbyli **2.025** zebrań. Ile myśli rzucono, ile uderzeń serc szlachetnych! Ile godzin mile spędzonych, ile wysiłków wzbudzono szlachetnych!

Więc pracowaliśmy! Dzielne, żywotne stowarzyszenia, gorliwe Zarządy i Patronaty z radość ą czytają w tych cyfrach, że jest tam ich duża część, ich trudu, mozolnych wysiłków, poświęceń, pracy, często cichej, niewdzięcznej! Cześć im, cześć należna!

A leniwe stowarzyszenia ze swymi zarządami? Niejedno miało ogromne trudności, rozumiemy je — ale czy niejedno nie musi się w piersi uderzyć? do winy się przyznać? Otrząśnijmyż się teraz nabierzmy rozmachu, zabierzmyż się do pracy!

Tabelka 4. W stowarzyszeniach tych jest członków:

L.	zwyczajnych	powyżej lat 18	honorowych	wspierających	razem
4	4.649	1.105	140	369	5.158

Jest nas 5 tysięcy (gdyby liczyć samych młodzieńców z przybyłymi w roku 1924)! Spory to już zastęp młodzieży karnej, zorganizowanej, owianej katolickiemi i polskiemi zasadami, zastęp apostołów idących z hasłem „Bóg i Ojczyzna" i hasłem: „Gotów" — „Sprawie służ" — w świat szeroki na jego podbój i zwycięstwo!

A jednak stosunkowo do liczby stowarzyszeń jest nas, powiedzmy to głośno, jest nas za mało! **Na jedno stowarzyszenie przeciętnie wypada zaledwie członków — 30!** 30? A gdzie reszta? stu? dwustu — pięciuset w parafjach wielkich? Odetnijmy ogromny procent na tych, którym nie w smak nasze katolickie zasady, szlachetny program, piękna praca nad wychowaniem się, lecz gdzie są ci nie zdecydowani, na rozdrożu stojący, których jest dużo w każdej wiosce?

Cośmy, druhowie, zrobili, by ich przynęcić? Powiedzcie każdy w tej chwili, ilu namawiałeś do stowarzyszenia? Co powziął Zarząd, jakich sposobów użył w ciągu roku, by tych luzem chodzących przyciągnąć? Ile wysiłków uczynił Patronat w szkole, na wiecach rodzicielskich prywatnie, przez drugich, z ambony, by młodzież cała zapoznała się z ideą stowarzyszenia, by dać jej sposobność wejścia w szeregi organizacji? Musimy sobie zrobić rachunek sumienia! Musimy w tym kierunku w przyszłości więcej okazać energji. Nie brak nam środków agitacji, musimy je wykorzystać!

w Majkowicach, w Cerekwi, Borku i Rzezawie. Ożywiło się stow. w Chełmie, również w Okulicach.

Okręg mielecki. Ks. sekr. okr. Jan Dęc interwenjował o ożywienie stow. w Chorzelowie, przygotowuje ożywienie stow. w Rzochowie. Pozatem przygotowuje kurs koszykarski w Mielcu i udzielał rekolekcji. Druh wicesekr. okr. Satara b. gorliwie zajmuje się stowarzyszeniem tak u siebie w Baranowie jak i w innych miejscowościach; odwiedził stow. w Padwi i Juszowie. Obydwa po pewnym zastoju pięknie pracują.

Nic nie spychać nigdy w dół,
Lecz do coraz wyższych kół,
Iść, przez wszystkich podnoszenie!

(Krasiński)

---

4. Ogłoszenia Związku.

1. Wreszcie staraniem Zjednoczenia młodzieży wysłało D. O. K. VII (Poznań) **świadectwa dla kursistów** z Biedruska do oficerów instrukcyjnych. Kursiści powinni się zgłosić po nie do swych oficerów instrukcyjn. (P. K. U.) Świadectwa otrzymają tylko ci, którzy wykazali wynik przynajmniej dostateczny.

2. **Ogłoszenie ankiety:** „Co stowarzyszenie może dobrego zrobić w swojej wsi" przejęła red. „Przyjaciela Młodzieży". Niechże wszystkie stowarzyszenia, które jeszcze nie odpowiedziały na to pytanie, prześlą odpowiedź już wprost do Poznania.

3. Odpowiadać będzie Sekretarjat tym interesowanym, którzy na odpowiedź przyślą **znaczek pocztowy.**

4. Ponieważ Stowarzyszenia nie uważają za stosowne oddać pożyczonych książek, sztuk dram. w swoim czasie — przeto **od 1. stycznia nic nie wysyłamy** na kredyt, **nie wypożyczamy bez kaucji.**

O zwrot pogadanek wypożyczonych, sztuk dram., jasełek, kostjumów, bardzo prosimy.

5. W sprawie **używania sal szkolnych** na zebranie jeszcze raz informujemy, że na zebrania Min. Ośw. odstępuje sale szkolne. Co do przedstawień najlepiej udać się w prost do p. Inspektora szkolnego z prośbą o pozwolenie.

6. Przypominamy, że **termin nadsyłania sprawozdań** rocznyh **upływa 15 lutego.** Już nawet dla wygody posyłamy i formularze. Prosimy przygotować sprawozdanie na Walne zebranie, sprosić przyjaciół i złożyć je przed wszystkimi, a następnie zaraz spisać na formularzu i odesłać do Sekretarjatu. Obowiązuje to wszystkie stowarzyszenia, choćby przed miesiącem powstały. **Stow. ociężałe, niepunktualne ogłosimy w następnym Okólniku.**

7. Przypominamy także, że Stowarzyszenie każde ma nadesłać **składkę związkową roczną 10 groszy od członka,** jeśli przynajmniej przed 5 mies. zostało założone najdalej do 15 lutego. Nie utrudniajcie nam pracy i nie mnóżcie kosztów. Pokażcie, żeście są ludźmi organizacyjnymi, punktualnymi i sumiennymi.

Niechże ci, obecni, te 5.000 staną się karną armją! Niechże w swe młode piersi wezmą apostolski ogień zapału, niech idą śmiało, z wiarą w zwycięstwo, biorąc za bary trudności, łamiąc przeszkody rzucane im pod nogi! Rozkaz!

Tabelka 5. Na terenie tych stowarzyszeń jest innych organizacji młodzieży:

L.	Strzelca	Sokoła	Kół młodz. przy M. P. R.	Straży pożarnej	Teatru ludowego
2	2	2	23	2	2

Z tych jedynie na uwagę zasługują „Koła". Występują wszędzie i zasadniczo wobec naszych organizacji wrogo. Wytwarzają niezdrową konkurencję przez przedstawienia o niewybrednej treści, tańce i pijatyki. Są tam gdzie jadzi się nienawiść nauczyciela do księdza, powiedzmy do Kościoła. Za przywódcami idą zgodnie ich członkowie. Rekrutują się ich szeregi z młodzieńców starszych powojskowych, którym uśmiecha się myśl żeniaczki i zabaw.

Na gruzach kilku „Kół" powstały w ciągu roku stowarzyszenia.

Tabelka 6.

Stowarzyszenia miały następujące fundusze i zbiory książek:

L.	Z wpisowych	Z wkładek	Majątek w urządzen.	Wartość bibljotek	Razem
6	52,122.192	87,163.746	5.152,710.000	2.113,960.000	7 400,055.938
	W bibljotekach jest dzieł		a tomów		
	2.527		3.872		

Ponadto istnieje Bibljoteka ruchoma przy sekretarjacie Związku. Liczy 23 bibljoteczki po 30 książek, w połowie oprawne.

Zaznaczyć należy pęd stowarzyszeń do zyskania swoich urządzeń, jak, scen, kurtyn, sprzętów, jest to objaw zdrowy i naturalny. Kładzie się przez to podstawy do normalnego rozwoju stowarzyszenia w przyszłości, oraz to zachęca i przywiązuje młodzież do organizacji.

Czują, że w te martwe kapitały włożyli swój trud i pracę.

8. Czy każde stow. już prenumeruje **Przyjaciela młodzieży i Kierownika stow.?** Popierajcie także pisemko dla dzieci szkolnych **Mały Światek,** wychodzi w Poznaniu Pocztowa 14.

9. Na **2 lutego** b. r. ogłasza Związek Stow. kat. abstynenckich, centrala w Poznaniu, **dzień ofiary i wstrzemięźliwości!**

W samym roku 1922 wypiliśmy 81 miljonów litrów wódki! Tyle pijemy na weselach, poprawinach, pogrzebach, na jarmarkach, odpustach, na zabawach, w domu i szynku, w nocy — w niedziele podobno najwięcej! Młodzieży polska! W Twojej mocy przyszłość narodu! Jeżeli kochasz Ojczyznę i dla niej pragniesz pracować, wystrzegaj się przedewszystkiem odurzających napojów, zabijających duszę i ciało! Precz z kieliszkiem, któremu tylko hołdują samoluby! Precz z karczmami, miejskiemi knajpami, gdzie szklanic brząkanie i głosy ochrypłe! Niech noga twoja w jaskini pijackiej nie powstanie! Alkohol nikogo jeszcze szczęśliwym nie uczynił. Kto mu hołduje ten zginie! Słuchaj, co mówi filozof polski, Andrzej Śniadecki: „Pijaństwo nas gubi, a żydów bogaci. Wódka jest największem naszego kraju nieszczęściem“! Młodzieńcze! Bądź mężnym, pełnym hartu i woli, zdrowego ciała, silnego ducha! Nie pij dla Ojczyzny, dla miłości Boga, dla miłości własnego szczęścia i zbawenia!

Druhowie! Do walki z wódką!
Precz! Precz z alkoholem! Musimy sobie powiedzieć!
Precz! Precz ze Żydem! Musimy sobie powtórzyć!
Pod tymi trzema hasłami urządźcie choć trzy zebrania!

10. W tym roku w kursach przyspos. rezerw wojsk. udziału brać nie będziemy.

11. Wypożyczamy sztuki dram. do grania, są do nabycia afisze gotowe, wielki zapas śpiewników z nutami, książkowość, ks. Kuznowicza Zasady kult. form towarzyskich., monologi, ks. Adamskiego: Jak zakładać stow. modzieży, legitymacje. Odznak na składzie nie mamy.

Wyjątkowo jeszcze umieszczamy dwie odpowiedzi na ankietę Związku. Resztę umieszczać będzie „Przyjaciel młodzieży“.

Co dobrego może zdziałać Stowarzyszenie w naszej wsi w Gródku?

Stowarzyszenie młodzieży Polskiej, chcąc wypełnić swoje zadanie, musi mieć na celu:

1. Co do religji katolickiej i wiary świętej: musimy dać przykład swojem zachowaniem się. Szczególnie w dzisiejszych czasach powinniśmy wyznawać wiarę świętą otwarcie nie tylko w domu i w kościele, ale i wszędzie, gdzie się tylko znajdziemy, bronić Kościół katolicki, kapłanów przed wyszydzaniem wrogo usposobionych i nieprzyjaciół religji.

2. Co do Ojczyzny to powinniśmy podnosić ducha narodowego przez święcenie pamiątek narodowych i urządzanie uroczystych obchodów celem obudzenia gorącej miłości Ojczyzny.

3. Co do wsi: to jest całe mnóstwo zgubnych nałogów, przez które nasze wsie polskie nie mogą się podźwignąć, a mianowicie najgorszym nałogiem jest pijaństwo.

Tabelka 7. Zebrania odbyły się już to:

L	w szkołach	w domach prywatnych	na plebanji	w salach gmin., parafjal., domach ludow.	na organistówce	w Ochronkach	Nie podało miejsca
7	82	17	16	18	2	9	21

Wielką bolączką w pracy jest brak lokali. Wprawdzie sale szkolne są oddane do dyspozycji stowarzyszeń, i wielka część (połowa) korzysta ze szkół, ale są one nie zawsze i we wszystkiem wygodne na zebrania i niestety, często zdarzają się wypadki, że zarząd szkoły czyni wstręty stowarzyszeniom.

Stąd tak bardzo ważną jest rzeczą uzyskanie własnych sal parafji.

Bogu dzięki liczymy ich już kilkanaście, słychać, że mają w bieżącym roku powstać nowe. Wielką przysługę oddają nowej pracy Ochronki, zwłaszcza prowadzone przez Siostry Służebniczki Starowiejskie.

Inna rzecz, że młodzież musi ułatwiać sobie zdobywanie sal, przedewszystkiem przez kulturalne zachowanie się w salach szkolnych, w ochronkach, w salach parafjalnych. Zdarzało się, że stowarzyszenie żaliło się na zarząd szkoły, iż nie chce pozwolić na zebrania. Przy bliższem rozpatrzeniu pokazało się, że chłopcy chcieli ze szkoły zrobić karczmę, że zachowanie ich wyglądało na popisy motłochu na jarmarku, a nie kulturalnego, katol. stow. młodzieży. Kiedy np. wykorzenimy wstrętny zwyczaj przebywania w szkole w czapach i palenie papierosów.

Dlaczego zarząd tego dotąd nie wykorzenił?

Tabela 8. Stowarzyszenia odbywały zebrania:

L.	2 razy w miesiącu	co tydzień	często	co trzy tygodnie lub raz w miesiącu	rzadko	nie podały bliżej określenia
8	27	35	12	14	4	65

Z pijaństwa wszystkie najgorsze przestępstwa pochodzą, a mianowicie bitki na weselach, na których już nie jeden stracił zdrowie a nawet i życie, wielu także odnosi ostatni grosz do żyda, aby nabyć sobie trucizny, która podkopuje jego zdrowie i siłę do pracy. Człowiek staje się wtedy zwierzęciem.

Naszem zadaniem jest zwalczać pijaństwo przez przestrzeganie ustaw o zamykaniu szynków w niedziele i święta, przez odczyty o pijaństwie, a najważniejsze przez to, żeby żaden z druhów nie upił się nigdy. Ażeby usunąć bitki z naszych wesel, musimy usunąć przyczyny, które do nich prowadzą. Najważniejszą przyczyną jest pijaństwo. My druhowie powinniśmy dbać o to, aby trzeźwością własną dać dobry przykład innym, starać się o to, aby na wesela nie zapraszać takich co się upijają i bitki urządzają. Najlepszą karą będzie dla nich, jeżeli ich towarzytwa i styczności z nimi tak długo będziecie unikać, dopóki nie dadzą dowodu swojem postępowaniem, że się zupełnie odmienili.

Inną przyczyną bitek jest brzydki zwyczaj przychodzenia na wesele bez zaproszenia. Przez to niepotrzebnie przeciąga się zabawa nieraz do rana, a ponieważ goście nie zaproszeni nie są dobrani, łatwo przychodzi do nieporozumień i bitek.

Dalszą przyczyną bitek na naszych zabawach jest załatwianie osobistych porachunków i wywieranie osobistej zemsty przy okazji wesela. Ażeby to wykorzenić, trzeba z największem oburzeniem napiętnować tych, co uroczystości rodzinne znieważają bójkami, przekleństwami i nienawiścią.

Innym złym zwyczajem u nas jest stawanie pod kościołem podczas nabożeństwa, chociaż w kościele jest miejsca dosyć.

Również przeszkadza innym, kiedy młodzieńcy pozostają przy wielkich drzwiach w kościele, bo robią ciżbę i nie pozwalają innym wejść do kościoła.

Usunąć to możemy przez własny przykład i przez zwracanie im uwagi.

Stowarzyszenie może podnieść oświatę w naszej wsi przez czytanie książek, odczyty i wygłaszanie referatów.

W gminie naszej obrady odbywają się bez form parlamentarnych, przez to jest zamieszanie, gadanina niepotrzebna i często obrady kończą się na niczem.

Druhowie przez wyćwiczenie się w obradach parlamentarnych i przez rzeczową dyskusję, mogą narady gminne do porządku przyprowadzić.

Stowarzyszenie może podnieść sadownictwo przez założenie szkółki drzewek owocowych.

Możemy rozpowszechnić pszczelarstwo, dlatego iż okolica obfituje w lasy i łąki.

Naszą zasadą ma być swój do swego nic do żyda nic od żyda, tak żebyśmy się stali niezależnymi w handlu od żydów.

Gródek, dnia 10 stycznia 1924. **Jan Krok,** sekretarz.

W Okólnikach co kwartał, podawał Związek plan pracy w stowarzyszeniach, przyjmując na zebrania w miesiącu trzy niedziele. Wielki procent z podających bliższe określenie zbierał się często (35 + 12).

Uważamy, że co dwa tygodnie są zebrania normalne. Natomiast za mało jest odbywać zebrania raz na miesiąc. Wciąż pokutuje wymówka wśród kierowników stowarzyszeń, że w niedzielę są bardzo zajęci, że nie mogą zwoływać zebrań. A my zaś wciąż będziemy głośno wołać, że zebrania mogą się ostatecznie i bez patrona odbywać, sztuka jest cała w tem, żeby sobie wyrobić zarząd i dobrze przygotować porządek obrad, a to się dokonuje tylko na posiedzeniach zarządu w dni powszednie wieczorami — a na to już czas z pewnością się znajdzie.

Czyśmy już raz pisali o tem, żeby ciężar pracy przenieść na dnie powszednie? Wówczas niędziela będzie tylko miłem wytchnieniem po pracy, i uzewnętrznieniem tylko tej mrówczej, cichej, a solidnej pracy tygodniowej.

Cóż kiedy wielu traci wzrok i pamięć, gdy dojdą w czytaniu Okólnika do tego ustępu.

Tabelka 9. W stowarzyszeniach były również sekcje:

L.	Sportowa	Inne
9	27	7

Jest to bardzo dotkliwa luka. I wiemy o tem, że wielu nie zdawało sobie sprawy z pierwiastku wychowawczego w stowarzyszeniach. A przecież to jest pierwszym zasadniczym celem. Bodaj n. p. czy były choć dwa kółka eucharystyczne, wstrzemięźliwości, „niepalaczy" zawodowe, oświatowe, społeczne! w tych 165 stow.!

A przecież praca w sekcjach to taka cudna sposobność zetknięcia się bezpośrednio z jednostkami, wychowania charakterów, siermierzy zdrowych zasad?

Co nam z tych zebrań niesfornych, źle przygotowanych? Jakie w nich są walory wychowawcze? Kto z nich wyniósł pożytek?

Tabelka 10. Odbyły się w stowarzyszeniach i ich parafjach:

L.	rekolekcje	wspólne spowiedzi	naboż św. St. Kostki	uroczystość narodowa	innych uroczystości
10	70	225	51	92	5

Stowarzyszenie Mł. męsk.
w Bolesławiu. **Bolesław, dnia 15/11 1923.**

Do Sekretarjatu jen. **Stow. Młodzieży męsk. w Tarnowie.**

Na rzuconą myśl przez Sekretarjat o ankiecie, Stowarzyszenie tutejsze nadsyła taką odpowiedź: 1. Stowarzyszenie zamierza założyć na zasadach współdzielczości handel zbożem z pomocą gospodarzy miejscowych, do którego to wykonania Stowarzyszenie poczyniło wstępne kroki, nawiązując łączność z firmą handlową „Rozwój" w Krakowie. Oprócz tego kilku członków stowarzyszenia prowadzi już od dłuższego czasu handel jajami, który pomyślnie się rozwija.

2. Stowarzyszenie zamierza z dochodów uzyskanych z przedstawień w ciągu bieżącej zimy założyć pasiękę stowarzyszenia.

3. Zwalczać handel żydowski, a popierać rodzimy.

4. Urządzać przedstawienia, a z wiosną rozwinąć ruch sportowy przy pomocy kursistów, którzy byli na kursie w Biedrusku.

Na zakończenie Stowarzyszenie zasyła serdeczne pozdrowienia pokrewnym Stowarzyszeniom.

Jan Tracz
prezes.

St. Skoczylas
sekretarz.

Ks. Al. Rogóż
sekretarz jener.

Nakładem Zw. Stow. Pol. Młodz. Męsk. 24-24. Druk J. Pisza w Tarnowie.

L.	Przedstawień	Jasełek	Deklamacji	Wykładów	Odczytów
10	235	59	342	774	718

Po tamtych utyskiwaniach chcemy znów uderzyć w słoneczny ton radości!

Dzięki gorliwości Czcig. Księży tak Proboszczów jak i misjonarzy odprawiono aż 70 rekolekcji w parafjach stowarzyszeń! Urządzono 225 spowiedzi św. wspólnych!

Dalej jeno wytrwale orać zachwaszczone łany i siać hojną ręką pszeniczne ziarno, ziarna cnoty! Proście druhowie co roku o rekolekcje! Pamiętajcie o tem zarządy! Pomagajcie dalej Czcigodni Misjonarze! Tu Związek od siebie publicznie wam hołd i podziękę składa.

Przedstawień było 235. — Przypominam, że zebrań zwyczajnych odbyto 2025 + 632 (Zarząd) razem 2.657! Jest to dla nas naprawdę radosny fakt, żeśmy utrzymali proporcję należną między zebraniami i pracą pozytywną, a przedstawieniami, które okrasę właściwej pracy stanowić powinny.

Tabelka II. Wreszcie stowarzyszenia czytały i odbyły kursy:

L.	Przyjac. mł.	Kierownika	Innych pism.	dokształcaj.	Inne
11	277	75	36	13	4

Swoją drogą, że pism za mało prenumerujemy. Nie mamy też czytelni.

Należy więcej w stowarzyszeniach uwagi zwrócić druhom na pisma. W niejednym stowarzyszeniu pismo musi zastąpić wszystko, Patrona, czytelnię, bibljotekę, nawet zebrania. Trzeba więc więcej pism czytać, więcej kursów urządzać.

4. Ogłoszenia Związku.

1) Wszystkie inne działy ogłoszeń odkładamy do następnego Okólnika.

2) Do wiadomości stowarzyszeń:

OKÓLNIK.

Ministerstwo Wyznań Relig. i Oświecenia Publicznego, dnia 18-go lutego 1922 r. Nr. 16243/I ex 23.

Okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie udzielania sal szkolnych na przedstawienia teatralne o charakterze kulturalno-oświatowym.

W uzupełnieniu Okólnika z dnia 28 kwietnia 1923 roku L. 1240/23 S. w sprawie udzielania sal szkolnych na cele oświatowo-kulturalne Dz. T. Min. W. R. i O. P. z dnia 1 lipca 1923 roku Nr. 12/113, poz. 100. Ministerstwo zezwala na udzielenie sal szkolnych na przedstawienia teatralne o charakterze kulturalno oświatowym, urządzane staraniem instytucji społeczno-oświatowych, o ile nie są połączone z zabawami towarzyskiemi lub zebraniami politycznemi, na które lokali szkolnych udzielać nie można. Przy udzielaniu pozwoleń na użycie sal szkolnych na przedstawienia teatralne o charakterze kulturalno-oświatowym, należy stosować postanowienia, zawarte w wyżej powołanym Okólniku Ministerstwa z dnia 28 kwietnia 1923 r.

Minister (—) *Miklaszewski.*

3) Zjednoczenie stowarzyszeń urządza w dniach 4 i 5 maja b. r. Ogólnopolski Zlot młodzieży żeńskiej w Częstochowie (w święto Królowej Korony Polskiej). Wiadomości dokładne podaje „Młoda Polka" z kwietnia. Protektorat nad Zlotem obejmuje Najprzew. Ks. Biskup Zdziłowiecki.

4) Są do nabycia w Sekretarjacie całkowicie opracowane programy uroczystości 3 maja, również dla Patronów „Nauki rekolekcyjne.

5. Kalendarzyk organizacyjny.

1) **Wielki post**. Zapewne wszyscy druhowie odprawili spowiedź św. Wielkanocną.

(Bardzo zachęcamy do częstej, kwartalnej spowiedzi świętej wspólnej.)

2) **11 kwietnia** przypadają Imieniny Jego Ekscelencji Najprzewielebniejszego Księdza Biskupa Ordynarjusza.

Zapewne wszystkich serca biją miłością i synowskiem przywiązaniem, oraz najgłębszą wdzięcznością dla Jego Najdostojniejszej Osoby. Będziemy prosić P. Jezusa o długie i ozłacane błogosławieństwem Bożem Jego życie.

3) **W Wielkim tygodniu** stowarzysz. młodzieży (gdzie to jest zwyczajem) urządzą straż przy grobie P. Jezusa i urządzą wspólną Adorację Najśw. Sakramentu. Należy te dwie sprawy omówić z ks Proboszczem i prosić o pozwolenie.

4) **W Rezurekcji** weźmie stowarzyszenie, jako takie, udział, tworząc Straż honorową.

5) **22 kwietnia** Zjazd w Tarnowie.

6) **3 maja** rocznica i święto narodowe.

Stowarzyszenia wezmą gremjalnie udział w nabożeństwie (tylko nie pod kościołem! jak się to u naszych kawalerów i panów praktykuje) oraz w pochodzie (w największym porządku).

7) **4 maja**, w I niedzielę uroczystość Matki Bożej Królowej Korony Polskiej, Patronki stow. żeńskich,

8) **19 czerwca**, W Uroczystości Bożego Ciała wezmą stowarzyszenia pobożny udział w Procesji.

9) **21 czerwca** wypada św: Alojzego Gonzagi, Patrona Młodzieży.

10) **W czerwcu** prosimy P. T. Księży zaznajomić młodzież, opuszczającą szkołę ze stowarzyszeniami, z pisemkami i tworzyć z niej, po opuszczeniu szkoły stow., oddział „młodszych". Polecamy bardzo pisemko „Mały Światek" dla dzieci, „Nowy Dzwonek" dla stow. oraz „Świt" dla młodzieży (Poznań, Aleje Marcinkowskiego).

Ks. Al. Rogóż
sekretarz jener.

Ks. Kasper Mazur
prezes

Wydawca: Związek Stow. Mł. Polsk. Redaktor odp.: Ks. Al. Rogóż

Drukiem J. Pisza w Tarnowie.